

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

Адыгэ Республикаем и Правительствэ иғъэзет

1923-рэ ильэсүм
гъэтхапэм
къышегъэжьагъеу
къыдэкы

№ 102 (23031)

2024-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

МЭКЬУОГЬУМ и 8

ОСЭ ГЭЭНЭФАГЬЭ ИИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGOVOICE.RU

тихытыу нэклубгохэр

Къумпыйл Мурат:

«Президентым къыгъэуцугъэ пшъэрыльхэр щыңыгъэм щыпхырытщых»

Креативнэ индустринэ правовий льапсэ фээшиштээ закон штэгъэнэу къэралыгъом ишаа пшъэрыль афишигъ. Урысие IT-компаниехэм федэу къаэ-клахъэрэм ипроценти 5 ары хэбзэхахъэу атыштыр. 2030-рэ ильэсүм нэс аш фэдэ шапхъэр къызфагъэфедэшт. Джаш федэу Владимир Путиним къызэрхигъэшгээжээ, БРИКС-м щагъэфедэшт платеж системэ зэхишнэу Урысие фай. Президентым зэрхигъэунэфыкыгъэмкэ, технологическэ суверенитетим лъэпкэ проектыкэ заулэ щыңыгъэм щыпхырашынэу рахъухъэ. 2030-рэ ильэсүм ехуулэу научнэ тоофшагъэхэм

(Икъюх я 3-рэ нэклуб. ит).

Петербург щыкторэ я ХХVII-рэ Дунэе экономическе форумым къыдыхэллытэгээ пленарнэ зэхэсигъоу тыгъуасэ щылагъэм Урысие и Президентэу Владимир Путинир къызыгушыгъ. Адыгейм и Лысьвхэу Къумпыйл Мурат а зэхэсигъом хэлэжъагъ.

УФ-м и Президент къызэрхигъэшгээжээ, постэумкэ Урысие продуктэу къышахъижьырэм гъэрекло проценти 3,6-кэ хэхъуагъ, мы ильэсүм иапэрэ мэзиц проценти 5,4-кэ зыкыилэтигъ. Дунэе шапхъэхэм ахэр ашхъадэкхых.

«Зиэкономикээ хэхъоныгъэшко зышигъэ къэралыгъуу 4-мэ ясатыр тыхэуцонэу пшъэрыль зыфэтшыжьыгъ. Дунэе банкым къызэритгъэмкэ, мы тхяунафэм Урысие я 4-рэ чылгэр үүбытигъ. Тэ Японием ылэтишьыгъ, — къылуагъ Владимир Путиним. — Ау тэ дэгъоу къыдгурээлээртнитгъэр зылэкттупцы зэрэмыхъущыр.

Нэмыкэ хэгъэгүхэри зы чылгэр итхэп. Плэльэ къихъэм тельтигээ тэгээхъонигъэ тшынным тыфээнэн фое. Джары непэклэ типшъэрыльыр».

Экономикэм тапэкли хэхъонигъэ егъэшгээнэмкэ, Урысие ис унаа пэпчье ишнээгээсэвэл зыкыгъээтигъэйнэмкэ шэлжэн фоехэр къэралыгъом ишаа къыгъэнэфагъэх. УФ-м ишаа зэрхигъэунэфыкыгъэмкэ, экономикэм зыкызэриэтигъээрэ нахь псынкэу Урысие Федерацием исхэм яфедэхэм ахэхъон фое. Тооф зышэрэ пенсиинерхэм япенсие индексацые шыгъэнэм фэгъэхьыгъэ унашьом Владимир Путиним

А. Гусев

ЗЭЗЭГҮҮНЫГЭМ

Петербург щыкюре Дунэе экономическэ форумым иятлонэрэ мафэ зэлукэгүхэмкэ байгъэ, зэзэгүүныгэ зэфэшхяафхэр ти-республикэ ышыгъэх.

ГЭСЭНҮҮГҮЭМ ҮЛҮЭНҮҮКҮКЭ

Адыгэ Республикаам и Лышхээ Күмпил Мурат Урысын общественнэ-къэралыгэ просветитель организациеу «Урысын обществэу «Шээнүүгээм» ипащэу Максим Древаль зэдэгүүшигэхэр щыдьриагъэх. Адыгэ Республикаам Урысын обществэу «Шээнүүгээм» азыфагу ильыщт зэдэлжээнүүгээм фэгэхэхэйгэ зэзэгүүныгээм ахэр къэтхагъэх.

УФ-м и Президентэу Владимир Путинам тапэкэ къизэрэхигээштигэхэмкэ, обществэу «Шээнүүгээм» лъэгэллакэм тетэу иошшэн непэ егъэш, «Пэлэ-къэлкын къыкыц» экспертихэр, просветительхэр зыхэт купышко зэхищэн ылъэкыгъ, ахэм ялахыши хашыхээ просветитель иошшэнам. Аш къыкырэтикъэралыгэо инаучнэ-технологическе сувренитет нахь пытэ зэрэххурэр ары.

Адыгэим и Лышхээ къыуагъ а зэдэлжээнүүгээм шуагъе къызэрхышищтыр ыкыгъэсэнүүгээ, просветитель проектыкъэхэм Республикаэр ахэлжээнүүм зэрэхэхэзэри. Ары пакшы, мы ильэсэм Күмпил Мурат Урысын обществэу «Шээнүүгээм» ишьольтир къутамэ и Лынгэлэко совет ипащэ хүгъэ.

Мы лъэханым «Шээнүүгээм» Адыгэим имуниципалитет постэуми иошшэн зашыригъэушомбгъугъ, лекциихэр зэхешэх, «Лекторхэм яеджап» зыфиорэрэ ныбжыкъэхэр щагъасэх. Постэумки шээнүүгээм иофтхэбэзэ 300 фэдэз зэхашэгъах: зэлъашэрэ цыфхэр лекциихэм къяджэх, шээнүүгээм епхыгъэ зэнэкъокхэр, викторинехэр рагъеклокхий.

«Обществэу «Шээнүүгээм» ипроектхэм ренэу Мурат Къаралбый ыкъом адьргъяшт. Иофтхэбэзэ «Прогулки со Знанием» зыфиорэрэ тэгээпсихагъэу лекции ар къеджэгъагъ, ныбжыкъэхэм бэрэ гүшүгъэгъ афэхъу. Непэ тизэдэлжээнүүгэ зэзэгүүныгээмкэ нахь тэгээлтигъах. Адыгэим иофтхэбэхэр нахьыбэу, федеральнихэри зэрэхэтхэу, щызэхатцэхээз тышыщт», — къыхигъэштигъ

Максим Древаль.

Зыкъэтхэгъехэ зэзэгүүныгээм къидельтиэ Адыгэимрэ обществэу «Шээнүүгээм» Пэлэ-къыхэм тельтигъэ ыкъи шуагъэ къээтищт зэзэгүүныгэ азыфагу ильынир. Шээнүүхэм ялъэнүкъо зэфэшхяафхэмкэ просветительскэ иошшэнам зэхашэшт, лекторхэм ясооб-

ЦЕРЕМОНИЯ ПОДПИСАНИЯ СОГЛАШЕНИЯ О СОТРУДНИЧЕСТВЕ

ществэ нахь зырагъэушомбгъущт, инновационнэ иошшённым хэлэжээштых, хэгъэгум итарихьрэ ашт игъэхъяацэхэмрэ цыфхэм зэлъарагъэшшэцт. Ашт тегъэпсихагъэу республикэм иофтхэбэхэр зэгусэху щизэхашэштых, конференцихэр, семинархэр, лекциихэр, тренингхэр ыкыгъи нэмийк иофтхэбэхэр агъэцэкъэштых, наукам, егъеджэн иофым ыкыгъ просветительствэм яхыгъэ проектихэр зэхагъэуцштых.

«Къэбарлыгъээс политикикъэмкэ, шэн-хэбэз дахэхэр зэлъяацэгъэнхэмкэ, ныбжыкъэхэм иоф адэшэгъэнхэмкэ, терроризмэрэ неонацизмэрэ апэцухжышигъунхэу ахэр гъэсэгъэнхэмкэ просветитель иошшэнам ренэу мэхъянэшо ил. Анахьэу етланы непэ а иошшэныр иго дэдэу Ѣыт. Къэбар нэпцымрэ шыыпкъэмрэ

пае тихэгъэгу амал зэфэшхяафхэу иэхэм ахэр нэйласэ афэшыгъэнхэр», — къыуагъ Адыгэим и Лышхээ.

Почтэ Фэло-Фашхэхэр

Адыгэ Республикаам яхьээхэль обществэу «Урысыем и Почтэ» зыфиорэрэ зэдэлжээнүүгэ зэрээздэйрияцэхэмрэ зэзэгүүныгээ Дунэе экономическэ форумэу Петербург щыкъкорэм щызэдашыгъ. Ашт къэтхэжыгъэхэр АР-м и Лышхээ Күмпил Муратрэ яхьээхэль обществэу «Урысыем и Почтэ» игенеральнэ пащэу Михаил Волковынрэ.

Лъэнныкуитлумэ язэдэлжээнүүгэ зытгээпсихагъэштых почтэ фэло-Фашхэхэр нахьышоу республикэм щыгъэцэгъэн-

хэр, къоджэ яудзыгъэхэм адэсхэм почтэ фэло-Фашхэхэр къызфагъэфедэн алъэкъынам яамал ягъэгъотигъэнир ары. Федеральна почтэ зэхийнгээм Адыгэ Республикаам и Гъэлорышаплэ иоф щызышшэхэм якъэгъотын епхыгъэ иофыгъоми мыш щыхэпплэгъэх. УФ-м и Правительствэ и Тхаматэ игудаэу Дмитрий Чернышэнкэм пшъерильэу къыгъэуцугъэм игъэцэлэнкэ иофтхэбэзэ зэрхяацхэм атгушыгъэх.

Почтэ фэло-Фашхэхэр къудажхэм зэрэшагъэцакъэхэрэмкэ гъэхъяацэу ялхам зэрхагъэхон фаер АР-м и Лышхээ къыхигъэштигъ.

«Мы аужырэ ильэсхэм къудажхэм ящикигъэ инфраструктурэм игъэпсийнкэ шулаяу ылэклэ тэлъякълэгъ. Яхьээхэль обществэу «Урысыем и Почтэ» тэзэрэдэлжээрэм шула-

гъэу къыкълакъорэр цыфхэм янэрьльгъэгъу. Мы ильэсэм имэлэльфэгъу гъэцэкъэхын иошшэнхэр зэршылгъэ почтэ къутэмэ 12-р Туцожк, Красногвардейскэ, Шэуджэн, Джэджэ, Мыекъопэ районхэм япсэу-плэхэм къащизэуахыжыгъэх. 2022-рэ ильэсэм къыщгээжьагъэгъу почтэ офис 30 Адыгэим щагъэцэкъэхыгъ, почитту щагъэлэгъэгъ. Уахьтэм диштэу инфраструктурэр зэрээзтигъэпсихъэрэм даклоу фэло-Фашхэхэр нахьышоу цыфхэм афэгъэцэгъэнхэм анаэ зэрэтигъэдэгъэрэм мэхъянэшо ил. Почтэхэм хэхъоныгээ зэршырэм нэмийкэу, къуаджэ пэпчъ цифре технологиехэр щагъэфедэхээ, финанс, социальнэ фэло-Фашхэ зэфэшхяафхэр къащизфагъэфедэхээ хуугъэ», — къыуагъ АР-м и Лышхээ.

Зэдашыгъэ зэзэгүүныгээм тетэу почтэ фэло-Фашхэхэр нахьышоу гъэцэкъэгъэнхэм, технологиакъэхэр, фэло-Фашхэхэр къызфагъэфедэгъэнхэм яхыгъэ гухэлэу ялхэр Адыгэим ифедхэм зэрфэорышшэхтхэм яцыхэ зэрэтельыр лъэныкъохэм къауагъ.

«Къоджэдэсхэмкэ почтэхэм мэхъянэшо ял, ар цыф клонгэ шылыкъеу Ѣыт. Урысыем и Президент къуаджэхэм зэдитштэу хэхъоныгээ ялжшыгъэним игуу къышы зыхыуку, почтэ инфраструктурэм игъэцэхын игудаэу тэдэлжээ зыхыуку, цыфхэм, бизнесменхэм почтэ фэло-Фашхэхэр нахь икью къызээзтигъэфедэхтхэм сицихээ тель», — къыуагъ Михаил Волковым.

Шыгу къэтгээжэхыкъы къудажхэм адэшагъэцакъэхэрэмкэ гъэхъяацэу ялхам зэрхагъэхон фаер АР-м и Лышхээ къыхигъэштигъ.

акІтхагъэх

Постэумки Адыгейм почти 137-рэ ит. Ахэм ашыщэу 110-рэ куаджэхэм адэт. Гэцеклэжын юфшэнхэр зэрашылгээ кутамэхэм почтэ фэо-фашлэхэр зэрагъэцак!эхэрэм нэмэйкэу, коммунальнэ фэо-фашлэхэм атефэрэ уасэри цыфхэм ашатын, анах зыфэнкью тавархэр кашащэфын, япсауныгээ изытет шаупльэкун, документхэм копиехэр щатырахынхэ альэкшыт.

Энергием икъекIуапIэхэр

Дунээ экономическэ форум мэу Петербург щыкорэм кыдыхэлтыгъэу Адыгэ Республикаан энэргетикэмкэ и Министерстэвэ икъэралыгью бюджет учреждениеу «Урысыем иэнэргетическэ агентствэ» зыфиорэмрэ зэдэлжэньгээ азыфагу илъицтын фэгъэхыгъээ зээгэнынгъэм кітхагъэх. АР-м и Лышьхэу Къумпыл Муратрэ Урысыем и Минэнерго икъэралыгью бюджет учреждениеу «РЭА» игенеральнэ пащэу Алексей Кулапинимрэ алапэ аш кладээжыгь.

Адыгэ Республикаан гээстийн пыхээ-энэргетическэ комплексийнкэ ыкыл унэ-коммунальнэ хызметийнкэ социальнэ-эко-

РОСКОНГРЕСС
Пространство лидеров

номикэ ыкыл научнэ-технологическэ хэхьоногъэу ышыщтын иофигохэм атгээпсихыгъэу бгууитуми яфедэ зыхэль зэдэлжэньгээ зызэррагъэушомбгүйтумкэ лъэнкьюхэр зэгургуулагъэх. Ар зыфэгъэхыгъээр

гээстийнхээ-энэргетическэ комплексийнрэ псэүлэ-коммунальнэ хызметийнрэ цифре технологиехэр ашыгъэфедэгъэнхэм, энергетикэм, шэныгъэм, кыдэгъэцкыжынм, фабэр ыкыл энергиир зэрэлжихъяа

рээр нахь дэгъо зэхэцгээним яофигохэр ары.

Республикэм игазомотор гээстийнхээ амалэу илэхэм нахь зягъэушомбгүүгээним, электротранспортим инфраструктурэ ыкыл зэдээшшүү

хыщт юфшэнхэм янэмькі лъэнкьюхэм атгээпсихыгъэу лъэнкьюитгуме язэдэлэжъэнгъэ нахь зырагъэушомбгүүнэу Адыгэир мэгугьэ.

«Тэ дэгъо кыдгурэло: энергием икъекIуапIэхэм ягъэклэжын елтыгъэшт республикэм тапэки хэхьоногъэу ышыщтыр зыфэдэштүр ыкыл инвестиционогъэу кыдэгъэхъяа. А лъэнкьюмкэ Урысые Федерацием и Минэнерго, Газпромым, Россетхэм юф адэтшээ. Республикэм иэнэргетическэ комплекс гээгъэхъяа зынгээгээтигъэнимкэ, юфшэнхэм ялээсэнэгъэ нахь хэгъэхъогъэнимкэ мэхъанэшхо ял методическэ рекомендациехэу ёхэхэм. Урысыем иэнэргетическэ агентствэ зэдэлжэньгээ дытиэм а юфшэнхэм ялээлжээнимкэ ишуагъэ кызэрэклоштим сицихээ тель», — **кыхицгэштэгийн** республикэм ипащэ.

АР-м и Лышьхэу
ипресс-күүликуу
Сурэтхэр: А. Гусев.

Къумпыл Мурат:

«Президентим кыгъэуцугъэ пшъэрыльхэр щыгэньгээм щыпхырытшыщих»

(Икъеху).

атырагъэкодэштүр постэумки продуктэу Урысыем кыщахыжырэм ипроценти 2-м мынах мэкнэнэу кырадзээ.

Шъольыр экономическэ модельхэм икъоу юф адэшэгъэньмкэ пшъэрыль заулэ къэралыгъюм ипащэ афишигыг. Проктэктэгъэхэр щыгэньгээм щыпхырытшыгъэнхэ, хэгъэгүм ишъольыр постэуми джыре шапхъэхэм атгээпсихыгъээ юфшэлпэ чынгэхэр ашызэхэгъэнхэ зэрфуаэр Владимир Путиним кыхигъэшчыг. 2030-рэ ильэсэм ехъулгэу капитал шахъяаэм инвестициихэу хальхьащхэр 2020-рэ ильэсэм егъепшагъэм,

процент 60-кэ нахьыбэн хүнхэ фаеу аш пшъэрыль кыгъэуцугъ.

Адыгейм и Лышьхэу пленаарнэ зэхэсгэгъюм икъэххэм кыатегуущиээ зэрэхигъэунэфыкыгъэмкэ, УФ-м и Президент ипсалье тиджыре лъэхъянкэ экономикэм иофихэм язитет кынчызэхифыгь, пэлээ кыхъэм тельтигъэу тихэгъэгү хэхьоногъэе зыгъэшшигъэшт лъэнкьюхэр кыгъэгээнфагъэх. Ахэр загъэцак!эхкэ, экономикэм нахь зыкыилтигъэшт, цыфхэм яфедэхэм къахэхьошт, тихэгъэгү ипроизвоствэ нахь зиушомбгүүшт.

«Үлэгээ тылыкъяотэнимкэ непэ амалыбэ ти. Тихэгъэгү ипроизвоствэ зиушомбгүүшт.

лае амал зэриэу ахэр кызэргээтигъэфедэх, үзүүлгүү лъэлкхэм ахэтгэхъяа, инвестор инхэмийн чылгээрийс бизнесменхэм чанзу тадлажээ. Президентим непэрихъухьагъэхэр зыдгъэцак!эхкэ хэхьоногъэ тшыгъэ. Технологическэ суверенитетимкэ, бизнесим тэгээпсихъэгээ универсальнэ экосистемэм изэхэцэнкэ Владимир Путиним пшъэрыльгээ кыгъэнэфагъэхэр дэй имыгъэу дгээцэкштых. Инвесторхэм тадлажэхъэнимкэ олтыгъэтуу тиэ хүргээ, ашкээ ишцак!эгъэ инфраструктурэ тэгээлэс. Проектыр дгээцак!э зыкылтигъэшт, цыфхэм яфедэхэм къахэхьошт, тихэгъэгү ипроизвоствэ нахь зиушомбгүүшт.

«Республикэм нахьыбэн инвестициихэр кыхалхъянхэм тишигъэтуу тапэки юф дэтшэшт. Петербург щыкорэ Дунээ экономическэ форумын ашфэдэ амалхэр къетих. Адыгейм инвестициихэмкэ амалэу илэхэр ильэс къэс мыш нафэ къы-

щэхъу. Мигъэ шуагъэ кытэу форумын тишилэжьагь. Зээгэньгээ заулэ зэрэдэштгээ ишуагъэлээ юфшэлпэ чылгак!эхэр зэхэцгэшт, псэуальхэр гээстийнхээ хууцых. Ар тиоффшэн изылахь нынээ. Форумын тишилэгъэхэр, щызэхэтхыгъэхэр, экспертхэм яшошхэр зэфэтхыссыжыщих, ткячилэ нахь зэдгэууцт. Джашыгъум хэхьоногъээм игъогу нахь тишилтигъяотэн, цыфхэм яшылак!эх-псэукээ зыкъедгээтийн тээгээтийт», — **кышигъэ Къумпыл Мурат**.

Адыгэ Республикаан
и Лышьхэу
ипресс-күүликуу

Мэфэк! Йофхъабзэм шыукеблагъ

Урысыем и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэк! Йофхъабзэм мэкъуогъум и 12-м В. И. Лениним ыцIэкI щит гупчэм щык!юшт.

Адыгэ Республикаан искуствэхэмкэ и Иэнэласэхэм концерт къатыщт.

Къалэу Мыекъуапэ ыкIи Адыгэ Республикаан ашыпсэухэрэр, ихъак!эхэр мэфэк!ым хэлэжьэнхэу къетэгъэблагъэх.

А. Гусев

МЭКЪУОГЪУМ И 8-Р —

Адыгэ Республикэм социальнэ лъэнныкъомкіэ иофишІехэу лъытэнэгъэ зыфэтшІыхэрэр!

Шъусенхьат епхыгъэ мэфекІымкіэ тышъуфэгушІо!

Обществэм ихехъоныгъэкІи, Іэнэгъу ащ етыгъэннымкіэ джыирэ лъехъаным ащ мэхъанэшхо иІеу щит. Къералыгъор ащ иІэнэгъу хэльеу чыпІэ зэжсу ифагъэхэм адеІэ, анахь фэнныкъохэм ииІугаэ аргэхъакы.

Цыфхэу а иофишІум зишиІэнэгъэ фэзгъэйорышиІехэрэм хымэ луузыр зэхашІэ, гукІэгъурэ ицІагъэрэ ахель. Социальнэ иофишІехэм анаІэ зытырагъэтэрэ цыфхэм агу къаІеты, яцхэ нахь зытельвыжынам фагъэчэфых.

Ныбджэгъу лъапІехэр, мы къулыкъум иветранхэр, зэкІами тышъуфэрэз шъуиІоф шъузэрэфэшыпкъэм, шъуиІэнэгъэ, шъуиІоф къин дэгъоу зэрэжсүгъэцакІэрэм апае.

Псаунэгъэ пытэ, щиІэкІешІу шъуиІэнэу, Иофэу шъузфэгъэзагъэм гъэхъагъэхэр щишишыИинхэу шъуфэтэло!

Адыгэ Республикэм и Шынхъэу, Урысые политическэ партиеу «Единэ Россиен» и Адыгэ шольыр къутамэ и Секретарэу Къумпшыл Мурат

Адыгэ Республикэм и Къералыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЭР

«Къызэрэсфэрэзхэм куачІэ хэсэгъуватэ»

Хымэ луузыр зэхэзьышІехэу, гукІэгъумрэ шумрэ язехъаклохэм ямэфэкі непэ хагъеунэфыкы. Социальнэ иофишІэу уштыныр къызэрэрыкІоп. Ащ куаччи гу зэхэшІеныгы ишыкІагъ, угукли упсэкли уфэшгъэнэу щит.

Сэ синанхэм анахь дэгъу щиІэп. Ахэр шиІу сэлэгъух, лъытэнэгъэ афэсэши. НэбгыришиІэу сывлъытлъэхэрэм ягукІэе-гукъаохэр, яхъяр адэсэгощи. Ежсхеми сывкъихагъэшэу, салытэу къысфыциштых. Ильэс пчагъэм ахэр сигулсэм фэдэх хъугъэх. ЩиІэнэгъэ гъогоу къакІугъэм шиІоу къыхагъэм, къинигъохэр зэрэзэ-пчагъэштым, къэзгъэшІэгъэ мафэ пэпчъ уасэ фэсийнам ахэм сывагъасэ, — ило Пицыжъ ГъукІэхъан.

Нэжь-лужхэм яшыкІэгъэ фэо-фашэрэ афигъэцэклэнам пае социальнэ иофишІэм непэ километрэ пчагъэ еклю. Анахь къызэрэрыкло мафэми афагъэцэклэрэ иэпішІэгүм хэхъэ нэжь-лужхэм яшыкІэгъэ гъомылапхъэхэр игъом ягъэгъотыгъэнхэр, унэм, шагум якъэбзагъэ лъытлъэгъэнхэр, коммунальнэ фэо-фашэрэ аусасэ атынымкіэ адеігъэнхэр, іэзэгъу уцхэр къафэшэфыгъэнхэр, нэмыххэри. ГъукІэхъан иштээри яшыкІагъэу зыххурэм афагъэцакІэхэр. Джащ пае зылъытлъэхэрэми къызэрэуатын щиІэп.

— «ГуущыІэ дахэм уегъэххүжсы» ило цыфхэм. Тэц фэдэу шъхэзакью посэухэрэм а гуущыІэхэр яшыкІагъэх. ТицыІэнэгъэ къызэрэрыкІоп, ау сина-сыт къыхыгъэ ГъукІэхъан къызэрэстэфагъэм. Адрэ нэбгыриб-гъоу зылъытлъэхэрэми джа дэдэр къуиаІоцт, шэн зэфэшхъафхэу

тиІэм емылтытыгъэу, хэти икІолІекІэ гъэнэфагъэ къыфигъотыгъ. Къыспэблэгъэ дэдэх хъугъэ, гум къыдхъэ, гукІэгъуши, зери-фэшыуашу ынаІэ къыттет.

Анахь хъэклэ лъапІэм фэдэу тажэ, мафэм зэ къытэмьуалІэу зэгъо дэд къызэрэхэкІырэр. Икъу фэдизэу тифэо-фашІэхэр къытфегъэцакІэх, илэжьын имыщыкІагъэу тызфэнэйкъор къельэгъу, — хигъэунэфыкІыгъ зылъытлъэхэрэ нэжь-лужхэм ашыщэу Датхъујжэ Раисэ.

Гуфэбэнэгъ, гукІэгъу, щэлагъ, хуупхаял — ахэр ары социальнэ иофишІэм нэншэнэ шъхъаІехэр, хыбыэх хъугъэ цыф сымаджхэрэ анахь лъэшэу зыщыгүгъхэрэх мыхэр ары. Ашыщхэм пчагъэхэр ялэхэл, зиэхэм щиІэнэгъэм чыпілэу зэргиэуцорэм ельтытыгъэу акілерысынхэу хъурэл. Арышь, социальнэ иофишІэу къафэклоштим ахэр ежх.

Ежь тигушыІэгъу зэрилтытэрэмкіэ, нэжь-лужхэу зизакью посэурэм социальнэу узэрэлтытлъэштыр гъэнэфагъэ, ау анахьэу ахэр зыщыкІэхэрэх гүшүэ фабэ язылоштхэр, ягуклаехэр зыфалотэштхэ цыфхэр ары.

— Аүчтэу шъхъэихыгъэу къытфыциштынхэм пае, апэршиІэу, цыххэ къытфашынэу щит, — къеІуатэ ГъукІэхъан. — Ильэс пчагъэхэм къакІоцт сэнхьат зэфэшхъафхэм арылэжсъагъэхэми, Иоф зымышиІагъэхэми салы-

пльэнэу хъугъэ. Ахэм зэкІами шэн гъэнэфагъэ ял, ащ диштэу икІолІакІи къафэбгъотын фае. Къяхъулахъэм ельтытыгъэу гушиІэхэр къафэсэгъотых, цысэхэр къафэсэхых. Нэужым къис-фэрэзхэу, гүшор анэгүхэм къакІе Ѣштуу зыххурэм ащ куачІэ къыттет.

Джащ фэдэу социальнэ иофишІэм иштээрэиль шъхъаІуу Пицыжъ ГъукІэхъан къыхигъэштыр амал зимыІэ цыфхэм иэпішІэгъу афэхъуныр, неушырэ мафэм пытагъэ хэльэу пэгъокынхэм фэлорыш-нэйр ары.

— ИофиІэнэу дгъэцакІэрэмкіэ иштээдэкІыжэуу тхыэрээр зэрэниир зэхэтшиІыкІын фае, тызы-декІорэ цыфыр тиІэнэгъу зэрэцкіээрэ зыщыдгъэзгүши хъуцтэн, — хигъэунэфыкІыгъ цигуциІэгъу.

ГъукІэхъан иофишІэгъу ильэсхэм къакІоцт зылъытлъэрэ нэжь-лужхэм джаущтэх зыкъаигъэштэн ылъэкІыгъ. Аш фэгъэхыгъэ рэзэнэгъэ зыхэл гүшүэ фабэхэрэх зэрэлхэгъэ тхыгъэхэр район гъэзетым агъэхызэ мыйзэу, мыйтоу къырагъэхъагъэх. ИофишІакІ щитхъу ыки рэзэнэгъэ тхылхэмкіэ, ахьщэ шуухафтынхэмкіэ къыхагъэштэх хъугъэ. Тапэкли исэнхьат гухахъо хигъуатэу ильэсийбэрэ тинахыижхэм агу къыдишае ахэтынэу фэтэло!

ІШШЫИНЭ Сусан.

Сурэтхэр авторым иех.

СОЦИАЛЬНЭ ЙОФЫШІЭМ И МАФ

СиЙофшІэгъу лъапІэхэр!

Урысые Федерацием и Президент и Указ диштэу 2001-рэ ильэсийн кыышчээжъягъэу социальнэ йофышиэм и Мафэ мэлтильфэгъум и 8-м ильэс къэстихэгъэгү щыхагъаунэфыкы.

Къэралыгъомрэ обществэмэрэ анаэ зытырагъэтынэу зытефэрэ цыфхэм іэ-пылэгъу афэххухэрэм ясэнэхват епхигъэ мэфэкыымкэ сафэгушо.

Йофшіэннымкэ ыкыл цыфхэр социальнэ ухумэгъэнхэмкэ республикэ куулукъухэм нэбгыре мини З фэдиз ащэлажъэ. Ахэр - АР-м йофшіэннимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ, Урысыем ипенсионнэ ыкыл исоциальнэ Фонд АР-мкэ икуутамэ, медико-социальнэ экспертизэмкэ Бюро шхъялам, йофшіэннимкэ Къэралыгъо инспекцием, Адыгэ Республиком исхэм йофшіэн къафэзыгъотырэ къэралыгъо куулукъум и Гъэйорышлац яспециалистых. Республиком ис ящэнэрэ нэбгыре пэлч - заомрэ йофшіэннимрэ яветеранхэм, шхъэзэктэо пенсиинерхэм, ны-тыхэр зышхъярьмытыж къэлэцкүхэм, гъот макъэ, сэквантныгъэ зилэхэм, сабыибэ зерис унагъохэм, хэушхъяфыкыгъэ дээ операцием хэлажъэхэрэм ыкыл ахэм янагъохэм арысхэм, йофшіэн зимишэхэм ыкыл нэмыхэм яфэло-фашіхэм ягъэцкэн ыуж итых.

Мы аужыре ильэсхэм Адыгэ Республиком исоциальнэ куулукъухэм гъэхъэгъашухэр ашыгъэх. Демографие йофхэр нахышу шыгъэнхэм, зыныбж хэколо-

тагъэхэм ящылэкэл-псэукэ зыкеягъээтыгъэним, ахэр социальнэу ухумэгъэнхэм, къэлэцкүхэр, зипсауныгъэ пыч фэхүгъэхэр зерис унагъохэм ягъохэм язытет нахышу шыгъэним атегъэпсихъэгъэ шэпхээ актхэр тиреспубликэ щаштагъэх.

Социальнэ фэло-фашіхэр зыгъэцкэлэрэ куулукъухэм непэ зэхъокыныгъэхэр зыщафэххэрэ лъэхъаным йофшіэн амалыкэхэр къызфагъэфедэх, социальнэ фэло-фашіхэр цыфхэм нахышуло афызэххэгъэнхэмкэ бэ зэшүахырэр.

Социальнэ йофышиэм исэнэхьат кызылэкэлзыгъахээ зышлоигъохэм ильэс къэси къахэхъо. Мы аужыре уахтэм чылпэ кынхэм шуварыфуу бэрэ кыхэкыгъэми, щэлгъэ кызылхэжъугъафээ, шууклучэ кызызрихъэу юф шуушлагъэ.

Шүзүзфэгъээгъэ юфым шүзэрэфшыпкээм, гукэгъушо зэрэшүхэльим, зыщиклагъэхэм іэлпэлэгъу шувафэхъуним, шыгыфэбэнгъэ адэжъугохиным шүзэрафхэзэрым афэшлээризүүфэразэр къэсэло. Сыдигуу шушилэлэсэнитээ даклоу цыфыгъэ зэрэшүхэлтыштим, шүзэрэзшыхъамысыжыштим сицыхэтель.

Социальнэ йофышиэм псауныгъэ пытэ, щылэкэл-псэукэ дэгүү ялангу, гүфэбэ-ныгъэ щымыкэнхэу, тиреспубликэ исхэм апае гъэхъэгъакхэр ягъохэм щашынэу мы мэфэл мафэм сафэлало!

Адыгэ Республиком йофшіэннимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ иминистрэу
МЫРЗЭ Джанбэч

Ящытхъу Плоныр къалэжъыгъ

Адыгэ Республиком и Къэралыгъо филармоние тыгъуасэ щыкыогъэ зэлуклэр зыфэгъэхыгъагъэр социальнэ йофышиэм и Маф.

Аш рагъэблэгъагъэх куулукъум иофишіхэр ыкыл иветеранхэр. Пстэум-ки нэбгыре мини З-м ехъумэ республикэмкэ социальнэ ухумэнхэм системэ юф щашэ.

Социальнэ йофышиэм афэгушонхэу къэлэцкүхэх Адыгэ Республиком и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, аш игуадзэу, Урысыем и Лыхъужъэу Цэй Эдуард, АР-м финансхэмкэ иминистрэу Виктор Орловыр, Адыгэ Республиком йофшіэннимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ иминистрэу Мирзэ Джанбэч, АР-м и Парламент икомитет итхъаматэу Наталья Широковар, Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет хэххэр, депутатхэр, муниципальнэ образованиехэмрэ обще-твеннэ объединениехэмрэ ялтыклохэр.

Зэлуклэр рагъэжъэним ылэкэ Адыгэим йофшіэннимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерстве къепхыгъэ учреждениехэм яэспозиции зыщагъэгъозэн амал зэлкэми ялагъ.

Адыгэим и Лыхъужъэу Къумпыл Мурат ыцлэкэ йофтхъабзэм хэлажъэхэрэм шүүфэс къарихыгъ В. Орловым. Аш къызэрэхигъэшыгъэмкэ, социальнэ йофышихэр ренэу ягъусэх ылпэлэгъу, гүфэбэнгъэ зишкыгъэ зыфхэм. Къинигъохэр щагъэзенхэмкэ ахэм яштохшо къагъакло.

«Юфы шүзэргээзагъэм шүзэрэфэ-

шылкээм, гуэтиньгъэ зэрэшүхэльим алаа тышьуфэраз. Анахьэу тынаэ зытедгээтээрэ унэгъо ныбжыкүхэм, къэлэцкүхэм, пенсионерхэм, сэквантныгъэ зилэхэм — социальнэ фэло-фашіхэр анахь зищыкүхээ шылкэу щытхэм ылпэлэгъу ятгъээнир ары. Хэгъэгум ишьольырыкүхэм зышхъэ къарызыхъижъэхэм юф адэшэгъэним тисоциальнэ йофышихэр хэлажъэх. Мэхъанэшко зинэ лъэнэхъом — дээзкүлхуу-шэхэм, хэушхъяфыкыгъэ дээ операцием иветеранхэм, хэкъодагъэхэм янагъохэм ылпэлэгъу ятгъээним тынаэ нахь лъешэу джыри тедгээтэшт», — **къышело АР-м и Лыхъужъэх эджецпальз.**

В. Нарожнэр къызэгүшьим хигъэунэфыкыгъ социальнэ йофышихэм агъэцкэлэрэ юфым мэхъанэшко зэрийр ыкыл яшьшэрилхэр, анахьэу карантиним ильхъан, агъэцакүхэ зытхукэ пшэдэкыгъэшко зэрхэхэрэйр икьюу зэрэзхашшээрэ паа зэрафэразэр къыуагъ.

— 2001-рэ ильэсийн мэжүогъум и 8-м къышцууллагъэу социальнэ йофышиэм и Мафэ хэтгэгъеунэфыкы. Щылэнгъэм чылпэ кын ригъеуцогъэ нэбгыре минчагъээм: зыныбж хэклотагъэхэм, сэкватхэм, сабыибэ ыкыл гъот макъэ зилэхэм, зянэ в зята зышхъярьмытыжхэм, нэмыхэм шушилэлэгъу, шууигүлэгъу зэхашэ, ар нафэ къашы мафэ къэстийн фэло-фашіхэр афэжкугъэ-

цаклэрэм, — **къыуагъ Мирзэ Джанбэч.**

Социальнэ учреждение-хэм ягъохэм заулэмэ АР-м и Лыхъужъэ ирээз-ныгъэ тхылхэр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм иштихъу ыкыл ирээзныгъэ тхылхэр, джащ фэдэу АР-м йофшіэннимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерстве иштихъу тхылхэр аратыжыгъэх.

«Социальнэ йофышиэм анахь дэгүү» зыфиорэ зэнээхэокуур аперэу Адыгэим щызэхашагъ. Аш теклонигъэ кыышидээхыгъэхэм шүхъафтынхэр зэхахьем щаратыжыгъэх. Социальнэ йофышиэм анахь дэгьюу алъытагъ ыкыл шүхъафтынэу сомэ мини 10 фагъэшьошагъ Кошхээблэ районым ит поэ-упэу Натырбыем щыпсэ-уре Наталья Харламовам.

Йофтхъабзэм икэхүммийн илхылхэрэм концерт къатыгъ.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтыр: ыашынэ Аслын.

Социальнэ йофышиэм илхылхэрэм концерт къатыгъ. Наталья Харламова.

СиЙофшІэгъухэм сафэгушо

Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашіхэр афэзгээцкэлэрэ Зэххубытэгъэ гүпчэу Төүцожье районым Ѣылэм ия 4-рэ отделениеу Гъобэйкуюа дээтым Ѣофишиэм тисэнхъат епхигъэ мэфэкыымкэ сафэгушо. Цыфыгъэу, гукэгъо тхэлэхир зищыгъагъэм апэдгъохэу, тигүгэгъу альыдгъэйсэу тиЮфишиэм мытсынкээ зэрифэшьуашуу дгэцэгкэнэу, псауныгъэ, Ѣылэйшиу зэкими тиЛэнэу сышууфэлъаю.

Отделением ишаауджыхъу Мулиэт.

Отделением ихаадарынэц.

— Ижыре кашохэм къащегъэжьау джыре уахътэм нэсэу ансамблэм кышылхэрэр зэхэхъягъэхэу къедгэлэгъоцт. Кашоу «Исламыер», «Лэпэрсыр», «Зэфакор», «Уджыр» лъэпкь шэн-хабзэм инэпээлэу тикъэгъэлэгъон хэмийкэу хэтых. Кашохэмкэ лъэпкыым икультурэ кыкыгъе гъогур къэтгэлэльяго. Адыгэхм лэшэлгүбэм кыалкырыкыгъэр непэрэ мафэм игышэ щыпхырэтэцы. Анахь лофтхэбзэ инэу тапэкэ ильир Москва, Кремлым, тикъэгъэлэгъонэу Ѣыклощтым изифэгъэхъазырын. Лъэпкь искуствэр хэгэгум нахышлоу Ѣашэнным фэштапекли нэмык концертхэр зэхэтшэцтих. Бжыхъэм Урысаем ишьольыр 15-мэ тащицэйт. Сыбыр тынэсывт. Кашохэм ягъэхъазырын игъэктэгъэу тыйдэлажьэ. АР-м и Лышхээу Күмпил Мурат, Правительствэм, Парламентын гүшүэхэдьеу Ѣымтэу гүкэ тафэрэз, «Тхашуягэлэгэсэу» ятэожы, ялэпийэгү тэркэлэл лъэплэ дэд, — **кыиуаг Хъоджэе Аслын.**

«Налмэсым» юфшэгъе дэгүхэмкэ цыфхэр егъэгушо. Культурэм, искуствэм цыфыр аплу, Ѣынэнгъэм фагъасэ. «Шуфэс кашоу», «Лышшэхэхэдьеу Ѣыкьашу» узэпащэу гээпсигъэх. «Бжэдигуу зэфаку» зыфилорэм артистхэм лъэпкь культурэм ибайнингъе кыышыраильэгъуки. Купым тыгъэр кыышхьаштэу игъашэ лъегъэкуют.

«Налмэсым» икъашохэм искуствэм ибайнингъе кыралотыкы, алэты, лъэпкь зэфэшхьафхэм алъагъээсэ.

Лъэпшыкъо Фатим.

Мынг фэдэ цэ зиэ пчыхъэзэхахъэу Адыгэ Республике и Къэралыгъо академическе лъэпкь ансамблэу «Налмэсым» имэфэк фэгъэхыгъэр непэ Мыеекуапэ Ѣыклощ. Купыр зызэхашагъэр ильэс 88-рэ зэрэхъуугъэр хегэунэфыкы.

Купым икъарзинээш

«Налмэсым» адигэ кашоу дахэу кышылхэрэ лъэпкыир егъэгушо, гъэхъагъэу ышырэмкэ Адыгэим ыцэл лъагэу дунаим Ѣеэты. Ар хэгъэгум ымакъ, Республике икультурэ инамыс. Сэнайшыгъэ зыхэль артист пчагъэхэм Ѣынэнгъэ гъогу ансамблэм рапхыгъ.

1936-рэ ильэсым ар зэхашагъ, ильэс зекэлэльякохэм зыпкь иуцуагъ, тихгэгэу имызакъоу, дунаим Ѣызэллашлагъ. Непэ «Налмэсир» Урысаем, Иэклиб хэгъэгүхэм яконцерт къетыпэ анахь дэгүхэм къащэшьо, ашкэ лъэпкхэр зэфещэх, Ѣытхъур Адыгэим кыфехы.

Мэфэкыым ехъулэу «Налмэсым» къэгъэлэгъонэу кыгъэхъазырыгъэм тишигъэгъозагъ купым ихудожественэ пащэу ыкчи ибалетмейстер шхъяаэу, Урысаем, Абхазым, Пышэ шьольыр язаслуженэ артистэу, Адыгэим инороднэ артистэу **Хъоджэе Аслын.**

«Ошъадым» икъэгъэлэгъоныкхээр

Творческе зэхэт купэу «Ошъадым» А.Пушкиним ыцэ зыхыре унэм тыгъусэ концерт кыщитыгъ. Тыгу рихъэу, тикласэу ипрограммэ хэт кашохэм ыкчи орэдхэм кхэхэр къахэуугъаагъ. Ахэм къэгъэлэгъоныр къагъэбайгъ.

этнографическе орэдьо купэу «Ащэмэзым» иартистхэм концертхэм орэдьо кыышыуагъ. Мэшбашэ Исхъакь игүшүэхэр зэрыль орэдэу «Белая черкеска» зыфилорэр урысизбээкэ пчыхъэзэхахъэм Ѣыгъу. «Синдикэм» иартистхэм къашохэм къэгъэлэгъонхэмкэ жылур къагъэбайгъ.

Убых кашохэм къашохэм пэртэу джы хагъэхъагъэр Лъэпцэриш Артур. Джэгум ихъатияклоу ар пчэгум къельадэ. Дахэу, къеплыхэрэм ыгы, ынэлии афызэлхыгъеу, уигъэгушху ар къэшьо. Шыкэлэшынэо пшьашьеу адигэ музыкальнэ йэмэ-псымэхэм якупэу «Бэгъэуджым» мызээгъэгум къэшьонэу кыыхашырэр Klyae Тамила. Едидж Викторие тызэрэшигъэзагъэмкэ, АР-м искуствхэмкэ иколледжэу Тхабысымэ Умарэ ыцэ зыхырэр аш кыуухыгъакл, «Ошъадым» къыхэхъагъэу иоф ешэ.

Къэгъэлэгъоныр зы нэгъэуплэгъум фэдэу, жы къэтэу, псынкэу, зэгъэфагъэу куагъэ.

Аш епплыгъэхэм ашыщхэр яшюшыхэмкэ кылддэгощагъэх.

— Сикъорэлэфэу Хъот Даринэ «Ошъадым» икъэлэцыкыу купэу «Спутникым» хэт. Аш ильэситф ыныбжь, — **игуапэу кытиуаг Хъот Юнис.** — Угу римыхын ылээкына сабийхэм лъэпкь культурэр зэраэлэлхэрэр, кызэрэгъэлэгъагъор! Сэ сшьхэкэ «Ошъадым» икъэгъэлэгъонхэр лъэшэу сыгу рөхых. «Ащэмэзым» хэт клалхэм ижыре адигэ орэдхэр кызэрэлорэм сыгу къыдааша. Хъальхъозэ лъягъэкотэнэу афэсэло.

— «Исламыер», «Налмэсым» тащэгушукы, тарэлгэ, ахэм къагоууцаагъ «Ошъадри», — **хигъэунэфыкыгъ Кыуйж Къэсплъан.** — Ансамблэ цэрэрихэм къагъэлэгъор эзэллашэрэ лъэпкь кашохэр нэмыкэу, ежхэм яхэушхьафыкыгъе шыкэ горэ халхъээ «Ошъадым» иартистхэм къатышу. Шууепль исламыер, зэфакор, кызэрэшхэрэм. Сыгу рихъэу джахэр къыхэсэгъэцых.

«Ащэмэзым» хэтхэми, къэсэшлэжы, цыкликхэр Адыгэ Хасэр зычэлт унэм къакълюхэм загъасэцтыгъ, джы лы хуугъэхэр пчэгум итых. Тарэгушхо, тащэгушукы. Къорэлэф цыкликхэр силемэш, Тхэм ыломэ, «Ошъадым» хэзгэхъащых. Цыкликхэм лъэпкь культурэр зыхябъэцэн фэе!

ТЭУ Замир.

«Мынг чыигхэм якэй итхидэхэр» — ары зердэгагъэхэр 2024-рэ ильэсым «Ошъадым» кытыре концертхэм япроект. Ижыре адигэ кашохэу ыкчи орэдхэу къагъэлэгъохэрэм ыкчи къаюхэрэм мызэгъэгум кхэу программэм хагъэууцаагъэхэр къахэлыйдикыгъэх. Анахь шхъяаэу къыхэгъэшыгъэн фаер «Ошъадым» кэлэцыкыу 90-рэ фэдиз зэрищэлэгъэу ахэм адигэ кашохэр ыкчи орэдхэр зэрарагъашхэрэр ары.

— Лъэпкь къашохэм зэфэшхьафхэр цыкликхэр кытфаклохэрэм ятэгъашэ, хегэунэфыкы «Ошъадым» ипащэу, АР-м изаслуженэ артисткэу Едидж Викторие. — Гүшүэл пае, «Ошъадым» хэт къашохэм ансамблэу «Синдикэм»

кэлэцыкыу купэу кыгоууцаагъэм хэтхэм лъэпкь хореографилем икъэгъэлэгъокло амалхэр зэрагъэшлагъэу, лъэшэу егуульхээ хъакулашэр къашы. «Ащэмэзым» и «Спутник» куп хэт цыкликхэм орэдитлу зэрагъэшлагъ — нарт пшынналэу «Саусэрыкьюу тикъан» зыфилорэм Адыгэим фэгъэхыгъэу Шакло Зарабре Тамэкъо Рустамре зэдатхыгъэ орэдымрэ. Ары пчыхъэзэхахъэм гүлэтилэу къышаагъэри.

Кэлэцыкыу купэу кынэм кызынхэхээм лъэпкь кытфаклохэрэм ятэгъашэ, хегэунэфыкы «Ошъадым» ипащэу, АР-м изаслуженэ артисткэу Едидж Викторие. — Гүшүэл пае, «Ошъадым» Нэгъой Заур ижыре адигэ орэдхэр

къызидзэкэ, цыфхэр еумэхых. Шыкэлэшынэр дигъэжкыууяхъяз лъэпкьим итарихъ изэман чыжъэхэм ялъэхъан уахеэш. Гүкээ Замудин ригъэджаагъэу Гүкээ Дианэ игъусэу «Апыш Сасэ» иорэд ахэм аплу къызэдайагъ. Заурре Дианэрэ лъэшэу лэгү афитеуагъэх.

Исламыем кашохэр джы къэшынхэрэ солистхэр Биданэко Аланрэ Анастасия Маргатовамэр. Къэшыуакло пэччэх яшыкые горэ, инэрмилэгъэх куачэ къашохэм хельхээ. Аш къахэкэу пстэуми зэллашхэрэ кашохэм нэмык концертхэм къагъэлэгъокло амалхэр ашыгъэфедагъэу мэхь. Исламыем икъэгъэлэгъон кхэу цыкликхэм фэдэу кытшагъэхъу. «Ошъадым» хэт лъэпкь фольклор-

«Ошъадым» хэт лъэпкь фольклор-

КІЭЛЭДЖАКІОМЭ АФЭГЪЭХЫГЪЭ ПРОЕКТЫШХУ

Адыгэ къэралыгъо университетым и Кавказ хисап гупчэ илофышлэу, Урысыем шіэнныгъэхэмкэ иакадемие хисапымкэ институтэу В.А. Стекловым ыцлэ зыхырэм илабораторие ипащэу Николай Андреевыр къалэу Москва и ВДНХ щыкюре къэгъэлэгъонэу «Урысыем» лекции кыщеджагъ, ар проектэу «Шіэнныгъэр тыдэкли щыл» зыфиорэм къыдыхэлтигъагъ ыкчи тыкъэзыуцухъэрэ дунаир хисапымкэ кіэлэджаюхэм къафэлотэгъеням фэгъэхыгъагъ.

Лекциер павильонэу N 57-м изалэу «Наукэмрэ технологиехэмрэ ильэсипш пчъагъэхэм къаклоц» зыфиорэм щыкъуагъ. Аш едэлгүйхэр Кострома ифизикэ-хисап еджаптэхэм ашыщым икэлэджаюхэм ары. Николай Андреевым къылтагъ хисапым ишуагъэклэ сервисбэхэр йырыфэгъу зэрэхугъэхэр. Гүшүйэм пае, автоматикэ шыкъиэм тет зэдээгъинир, алгоритмэр ахэм ашыщых, автозэхъоклэу T9-м гүшүй нахь тэрээхэр къыхегъэых, хэукунонгъэхэр егъэтэрэзыхъых.

— Шо къышушишлээ, компьютерым е йырыш интеллектым, сервисым е виртуальнэ йыныгъухэу Алисамрэ Марусемрэ шъузэхашыкылэу, ар тэрээзэн, арэущтэу шъуемыгушыс. Компьютерымрэ системэмрэ зэрэзеклохэрээр цыфым ахэм алгоритмэр аритыгъэр ары, аш хисап хабзэр ыльанс, — къылуагъ Николай Андреевым.

Шъугу къэдгъэкъыжын, Николай Андreeвир Урысые Федерацием и Президент ишухъяфтынэу шіэнныгъэм ыкчи инновациехэм альянсыкъоклэ шіэнныгъэлэж ныбжыкъэхэм афэгъэхыгъэм илауреат (2010-рэ ильэс), РАН-м и Дышьэ медаль (2017-рэ ильэс), Дунэе хисап союзым ипремиеу Лилавити къифагъэшшошагъэх. Нэмийк шіэнныгъэлэжхэй ягъусэу ар проектэу «Шіэнныгъэр тыдэкли щыл» зыфиорэм илофтьхабзэхэм ахэлажъэ. Проектыр Адыгэ къэралыгъо университетым егъэцаклэ, Урысыем гъэсэнгъэмрэ шіэнныгъэмрэклэ и Министрствэ иргантэу къыхыгъэм а иофшэныр къыкъэлтыкъуагъ. Университетым ильэу тхыль анах проект ин 18-у кіэлэджаюхэм бэ дэдэмэ афытгъэпсихъягъэхэм ашыщ хуугъэ. Проектэу «Шіэнныгъэр тыдэкли щыл» зыфиорэм ишшэрильыр урысые шіэнныгъэлэжкэхэй хисапым ыкчи къэбарлыгъэлэс технологиехэм альянсыкъоклэ гъэхъягъэу ашыгъэхэр лъагъэктэнхэр амал ялэнир ары. Урысые кіэлэцыкъуагъ гупчэу «Орленок» зыцэми мыш фэдэ иофтьхабзэ щызэхашщэшт.

Проектыр мы ильэсым имэкъуюгъу мазэ къыщублагъэу шэкъогъум нэс клошт, аш кіэлэджаюхэм мин 240-рэ хэлэжээнэу къалтыг. Ахэр Къыблэ ыкчи Темир Кавказ федералын шольтырхэм, Донецкэ, Луганскэ народнэ республикэхэм, Республике Тыва, Ямало-Ненецкэ автоном шольтырхэм, Запорожскэ, Херсонскэ ыкчи Ярославскэ хэхүхэм ыкчи тихэгъэгу инэмийк чыпэхэм ашыщых.

Адыгэ къэралыгъо университетым ипресс-къулыкъу

УСЭКЛОШХОМ ЫЦЛЭКІЭ

Дунаим зэфэдэклэ щыцлэрило урыс поэтэу Александр Пушкиным хэмийкоклэжын лъэуж нэф итворческэ гупшысэклэ урыс литературэм къыхинаагь. Цыкъуини, цыиф лъэпкэ зэфэшхъяфхэм зэфэдэу ар агу нэсү, яльсан. Ар джыри ээ къаушыхъатыгъ иофтьхабзэу зэхащагъэхэм.

еджаптэм филологилемкэ ифакультет зигукъэкъир ыкчи урысыбзэмрэ литературэмрэ зэзгъашлэхэу, ар зисенхэят хъушт ныбжыкъэхэр хэлэжъягъэх, къильтыкъын зэфэшхъяфхэу А. С. Пушкиним ишынэгъэ ыкчи итворчествэ фэгъэхыгъэхэр къашыгъэх. Студентхэм анахьэу анаэ зытэтигъэр усаклом итарихъ произведенияхэр ары.

Адыгейим ыкчи Урысыем ишьольыр зэфэшхъяфхэм 2024-р Александр Пушкиним и Ильэсэу ашыкъошт. Къызыщыхъугъэ мафэм тифэу, тикъэлэ гупчэ, Пушкиним инароднэ Унэ дэжь, литературэр ыкчи тхаклор зикласэхэр къызызэххэхэх, иусэхэм ыкчи ипоэмхэм ашыщ пычыгъохэм ягуалэу къяджэх. Ахэтых ахэм ныбжь зиэхэр, ныбжыкъэхэр ыкчи ытхахъохэр, сабийхэр.

Ашээхэд мы мафэхэм мэфэклэ зэлүүкэгъухэр АР-м и Лъэпкэ тхыльеджаптэ, Адыгэ республикэ кіэлэцыкъуагъ тхыльеджаптэ ыкчи зэфэдэклэ республикэм иткультурэ лэжъаптэхэмий. «А. С. Пушкиныр Урысыем ипоэт, итхэкли ин. Итворчествэ цыкъуини эзрагъашлээ. Иусэ сатырхэр гум нэсүх, сида пломэ ахэр гульчэлэ къабзэм, зэфагъэм, цыфыгъэм, шынгъягъэм яхыгъэу къитэджаагъэх. Урыс классическо поэзием иапэрэ чылгээ щытыгъ, щыт ыкчи щытыгъ джыри охътабэлэ, эзчий ин дэдэклэ Тхъэр къызэтэгъагъэу Александр Сергеевич Пушкиныр. Бэл къыгъешлаагъэр, ау литературэр ыушигъагъ» — ило кіэлэгъэдже чанэу С.Л.

Арьи, Пушкиныр зыпшэе укложынэу щымыт усэклошху, цыиф лъэпкэ пстэуми зэдэйрий. Тиадыгэ усаклохэм, тхаклохэм зэкл пломи хъунэу, урыс-классикэу А. С.

Пушкиним итворчествэ сиыдигуу янэгльэгъу итыгъ, ипоэзие ыкчи ипрозэ произведениехэр адигабзээлээзрадзэкъыгъэх.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтхэр: йашынэ Асплан.

Футбол

«Кавказыр» апэ ит

Футболымкэ Адыгейм ичемпионат джырэ уахътэм пэрытныгъэр ўшызыыгъыр Красногвардейскэ районым икомандэу «Кавказ Адэмий» зыфиорэр ары.

Блэкыгъэ турым мыш ифутболистхэр Мыекъупэ районым къэзигъельээвэрэ «Урожай» дешлахъяхыгъыр 5:0-у теклонигъэр къыдахыгъ. Йогоутфыри къэлапчъэм дээздэгъэр Артем Мельник.

Джаш фэдэу Теуцожь районым

икомандэу «Чечэнайр» «Мыекъупэ» lyklarгь ыкли 7:1-у ешэгъур къышуихъигъ, аш ишлуагъэклэ ящэнэрэ чыплем къэклугъ.

Командэхэр зыдэштүүт чыплемхэр ыкли очко пчагъяурагъекуугъэр:

1. «Кавказ Адэмий» — 15.

2. «АГУ» — 9.
3. «Чечэнай» — 7.

4. «Кошхабл» — 4.
5. «Урожай» — 3.

6. «Мыекъупэ» — 0.

Футболымкэ Адыгейм ипервенстве хэлэжъэрэ ныбжыкыкэ

командэхэм яешлаклэ узлэпешэ. Блэкыгъэ турым «Мыекъупэ» станицэу Джаджэм ичылпэ командэ дешлагъ ыкли 6:2-у теклонигъэр къыдиҳыгъ. Джаш фэдэу Тэхъутэмъкье районым «Кавказыр» нахь лъэшыгъ, пчагъяэр — 6:2. Теклонигъэр къыдэзыхыгъэ команитдүү очко зэфэдиз рагъекуугъ, пэрытныгъэ айыгъ ыкли мэкъуогъум и 13-м ахэр зэлуклэштүүт.

Зэфэхъысыжхэм къызэрагъэльягъэрэмкэ, зыки къызытымыклиагъэхэр Тэхъутэмъкье районым Кошхаблэрэ якомандэхэр ары. Ау кошхаблэхэм очкоутлыгъ чанагъ.

Апэрэ къеклокыгъом иаужырэ ешэгъур «Джаджэмэрэ» «Адыгэкалерэ» зэдэргялгъ, мыхэр ауж къенэх. Нэмэлти команитдүү ашыцхэм джыри ешэгъур эзулэ яэшт. Аш ыуж ятлонэрэ едзыгъор аублэшт.

Командэхэр зыдэштүүт чыплемхэр ыкли очко пчагъяурагъекуугъэр:

- 1. «Тэхъутэмъкье район» — 15.
- 2. «Мыекъупэ» — 15.
- 3. «Кошхабл» — 13.
- 4. «Кавказ» — 13.
- 5. «Урожай» — 6.
- 6. «Чечэнай» — 6.
- 7. «Джаджэм» — 1.
- 8. «Адыгэкалер» — 1.

Баскетбол

Ятлонэрэ чыпэр къахъыгъ

Адыгейм ибаскетболист ныбжыкыкэхэу Яромир Дербеневымрэ Юрий Топоровымрэ Урысые фестивалэу «Минибаскет» хэлэжъагъэх ыкли лъэныкьюоу «Точки» зыфиорэмкэ ятлонэрэ чыпэр къыдахыгъ.

Турнирыр Краснодар краим ипсэуплэу Витязево ўшыкагъ.

Зэнэкъокъум команда 28-рэ хэлэжъагъ, теклонигъэр къыдэзыхыгъэхэр къалэу Пятигорскэ илъялохэр ары.

Зэдегъэштэн есыныр

Финал едзыгъом шыгэшт

Зэдегъэштэн есынымкэ Адыгейм икомандэ Урысыем икэлэеджаклохэм я Спартакиадэ ифинал едзыгъо хэлэжъэнэу фитыныгъэ къыдиҳыгъ. Зэнэкъокъухэр мэкъуогъум и 13-м къалэу Пензэ щырагъэжъэштүүх.

Адыгейм ихэшиылкыгъэ команда хэхъагъэх спорт еджа-плэу В.С. Максимовым ыцэ зыхырэм зыщызыгъэсэхэрэ Анастасия Анисимовар, Нелли Арутюнян, Джанхъот Эланя, Диана Михайловар, Анастасия Мороз, Алекся Трофименкар, Владислава Хлупинар ыкли Елизавета Шестаковар. Урысыем изаслуженнэ тренерэу Нина Говорковам спортсменкэхэр егъасэх.

Гээмэфэ Спартакиадэм ипрограммэ спорт лъэпк 51-рэ хэхъэ.

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШИУ Асхад.

Зэхэзыщагъэр
ыкли къыдэзыгъэхъээр:
АР-м лъэпкэ Йоххэм-кэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэ-гъухэм адьрялэ зэпхынгъэхъэмкэ ыкли къэбар жыгътэм иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекъупэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер
зыдэштыр:
385000,
къ. Мыекъупэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къайхырэ А4-кэ заджэхэр тхьапэхэу зипчагъэклэ 5-м емыхъухэрэ ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтэу, шрифтър 12-м нахи цыкунэу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэжъэхъэх.

E-mail: adygovoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хуутын Йоххэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкли зэлъы-Іэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыплем гъэйоры-шапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэ
АО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкэмкэ
чыагъэр
4133
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 955

Хэутынным
узыкылтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщыхаутырэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъбаэр
Мэшлэкъо С. А.

Редактор шхъбаэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ
секретарыр
Тхъаркъохъо А. Н.